

ความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในอำเภอฟนงา จังหวัดขอนแก่น

Needs for extension of beef cattle farmers in Amphoe Phon Changwat Khon Kaen

กฤษฎา เจริญมุล และ ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา

Kridsada Charroenmoon* and Prapatsorn Taechaprasertvitaya¹

บทคัดย่อ: การศึกษาเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในอำเภอฟนงา จังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในอำเภอฟนงา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 153 ราย ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน เมษายน – พฤษภาคม 2554 พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในเรื่อง การดูแลสุขภาพสัตว์กรณีสัตว์ป่วย การเลี้ยงแม่โคตั้งท้อง การเลี้ยงลูกโค การเยี่ยมชมเกษตรกรเป็นรายบุคคล การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ การถ่ายทอดความรู้ผ่านผู้นำหมู่บ้าน การส่งเสริมโดยการจัดตั้งกลุ่มโคเนื้อสาธิต การให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อ การจัดจำหน่ายแร่ธาตุอาหารเสริมในราคาพอเหมาะ การให้บริการด้านการผสมเทียมในราคาพอเหมาะ และผลการเปรียบเทียบความต้องการของเกษตรกรที่มี อายุ เพศ จำนวนแรงงานในการทำเกษตร จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ แตกต่างกัน พบว่า มีความต้องการได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อแตกต่างกันในบางประเด็น

คำสำคัญ : ความต้องการได้รับการส่งเสริม, เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

Abstract: This research was aimed to study the farmer's needs for extension on raising beef cattle. The data were collected through interviews with 153 farmers in Amphoe Phon Changwat Khon Kaen. Data were collected during April – May 2011 which were randomly selected from the total population. The results revealed that the farmer's had high needs in the following topics: the animal health and care, taking care of pregnant cattle, feeding newborn cattle, a livestock official's visit to individual beef cattle farmer, livestock training, knowledge translation through community leaders, and the extension by setting a demonstrative beef cattle production group, the vaccination, vitamin and mineral administration, the cheap service of the artificial insemination (AI). The comparative results showed that there were statistically significant differences in terms of needs of farmers by the age, gender, the number of labor used, the number of beef cattle, the experience of the farmers, and the needs for extension.

¹ ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

¹ Department of Agricultural Extension, Faculty of Agriculture, Khon Kaen University 40002

Key words: Extension needs, Farmers raising beef cattle

บทนำ

อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อรัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังให้มีการเลี้ยงมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เปลี่ยนจากการปลูกพืชมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อแทนและให้เป็นอาชีพหลักของเกษตรกร ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รัฐบาลได้ให้การส่งเสริมมาอย่างต่อเนื่อง และเป็นพื้นที่ที่มีประชากรโคเนื้อหนาแน่นมากที่สุดในประเทศไทย (กรมปศุสัตว์, 2546) ด้วยวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากสถิติกรมปศุสัตว์ปี พ.ศ. 2552 พบว่า มีการเลี้ยงโคเนื้อในทุกภาคของประเทศ ซึ่งมีประชากรโคเนื้อ 8,595,428 ตัว และ มีการ เลี้ยง มาก ที่ สุด อยู่ ที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4,655,444 ตัว (กรมปศุสัตว์, 2552)

สภาพการเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยยังคงมีการเลี้ยงโคเนื้อพื้นเมืองกันเป็นส่วนมากโดยรูปร่าง อัตราการเจริญเติบโต อัตราการแลกเนื้อ และคุณภาพของเนื้อไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งลูกโคที่ได้มีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ กรมปศุสัตว์จึงได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อโดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเป็นหลัก ใน ปีงบประมาณ 2552 มีโครงการส่งเสริมโคเนื้อที่สำคัญ ได้แก่ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อรักษาแม่โคเนื้อพันธุ์ดีไว้ขยายพันธุ์ โครงการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตโคเนื้อ โครงการผลิตเนื้อโคคุณภาพสำหรับตลาดระดับสูงโดยวิธีผสมเทียม แต่ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ นั้นมีอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรของหน่วยงาน

งบประมาณ เกษตรกรมีความต้องการและความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้เป็นเหตุทำให้ได้กลายมาเป็นปัญหาซึ่งมีผลต่อความสำเร็จต่ออาชีพการเลี้ยงโคเนื้อและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรที่เลี้ยงโคเนื้อ

อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นอีกหนึ่งอำเภอที่มีศักยภาพในการเลี้ยงโคเนื้อ โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 5,875 ราย และมีจำนวนโคเนื้อ 23,271 ตัว ถือเป็นอำเภอที่มีจำนวนเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อสูงเป็นอันดับ 2 ของ จังหวัดขอนแก่น (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น, 2552) มีตลาดนัดโคกระบือรองรับในพื้นที่ เมื่อพิจารณาด้านศักยภาพของพื้นที่จะพบว่ามีโอกาสที่จะพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นได้อีก อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการเลี้ยงโคเนื้อนั้นยังมีอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง คุณภาพโคเนื้อไม่ได้มาตรฐาน ราคาโคเนื้อไม่แน่นอน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ ความชำนาญในการเลี้ยงโคเนื้อที่ถูกต้อง (กรมปศุสัตว์, 2552) จากปัญหาที่กล่าวมาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะศึกษาถึงสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรเพื่อที่จะหาข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

2. สภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ อำเภอลาด
3. ความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ
4. เปรียบเทียบความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกร ที่มีลักษณะพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงโคเนื้อที่แตกต่างกัน

อุปกรณ์ และวิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในอำเภอลาด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 153 รายที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากประชากรทั้งหมด 5,876 ราย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม 2554 การวัดระดับความต้องการ โดยกำหนดค่าคะแนนตามลำดับความต้องการ มาก น้อยและไม่ต้องการ ให้ค่าคะแนนเป็น 3, 2, และ 1 ตามลำดับ การแปลผลนำคะแนนที่ได้จากการสัมภาษณ์มาหาค่าเฉลี่ยโดยให้ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.00 หมายถึง มีความต้องการ มาก คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33 หมายถึง มีความต้องการ น้อย และคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.66 หมายถึง ไม่ต้องการ คำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของคำถามและคำตอบในแบบสัมภาษณ์โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ได้แก่ F-test และ t-test

ผลการศึกษา

สภาพทั่วไปของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.2 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.8 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 5.2 คน มีจำนวนแรงงานในการทำ การเกษตรเฉลี่ย 3.8 คน ส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรต่อครัวเรือน เฉลี่ย 14.1 ไร่ และมีรายได้รวมต่อปีเฉลี่ย 78,798.03 บาท โดยเป็นรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 12,807.19 บาท

สภาพการเลี้ยงโคเนื้อ พบว่า เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ เฉลี่ย 8.9 ตัวต่อครัวเรือน เป็นโคเนื้อเพศผู้เฉลี่ย 1.4 ตัว เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ย 7.5 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.7 เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์พื้นเมือง วิธีการเลี้ยงโคเนื้อเกษตรกรร้อยละ 78.4 เลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มแปลงหญ้า โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.1 เลี้ยงเพื่อจำหน่าย การผสมพันธุ์โคเนื้อ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.8 ระบุว่าใช้วิธีผสมจริงด้วยวิธีการจูงเข้าผสม และร้อยละ 39.2 ใช้บริการการผสมเทียมโคเนื้อจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 มีอัตราการผสมติดภายในครั้งเดียว การจำหน่ายโคเนื้อเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อภายในหมู่บ้าน

ความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ พบว่า

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรมีความต้องการระดับมากใน 7 ประเด็น คือ 1) การดูแลสุขภาพสัตว์กรณีสัตว์ป่วย 2) การเลี้ยงแม่โคตั้งท้อง 3) การเลี้ยงลูกโค 4) การสังเกตการเป็นสัดของแม่โค 5) การเลี้ยงโคแม่พันธุ์ 6) การเลือกซื้อโคแม่พันธุ์ และ 7) การให้แร่ธาตุ ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อจึงมีความต้องการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเลี้ยงโคเนื้อและรูปแบบการ

เลี้ยงโคเนื้อให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้ผลผลิตในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น และสามารถขยายผลไปสู่การนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรผู้ให้ความสนใจที่จะเลี้ยงโคเนื้อในหมู่บ้านและบริเวณใกล้เคียง

2. ด้านวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรมีความต้องการระดับมากใน 4 ประเด็น คือ 1) การเขียนเขียนเกษตรกรเป็นรายบุคคล 2) การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ 3) การถ่ายทอดความรู้ผ่านผู้นำหมู่บ้าน 4) การส่งเสริมโดยการจัดตั้งกลุ่มโคเนื้อสาธิต ทั้งนี้เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อที่ถูกวิธี จึงต้องการได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีการพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรมีความต้องการระดับมากใน 6 ประเด็น คือ 1) การให้บริการฉีดยาบำรุงในราคาพอเหมาะ 2) การให้บริการฉีดวัคซีนฟรีเพื่อป้องกันโรคติดต่อ 3) การจัดจำหน่ายแร่ธาตุอาหารเสริมราคาพอเหมาะ 4) จัดสนับสนุนให้มีบริการผสมพันธุ์(โดยวิธีจุฬผสม)ในราคาพอเหมาะ 5) การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในราคาพอเหมาะ 6) การให้บริการด้านการผสมเทียมในราคาพอเหมาะ ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรยังขาดแคลนปัจจัยในการผลิตและต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรมีกำลังใจในการเลี้ยงโคเนื้อตลอดจนเป็นการลดต้นทุนในการเลี้ยงและยังทำให้เกษตรกรสามารถยึดอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพหลักได้

เปรียบเทียบความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ที่มีลักษณะพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงโคเนื้อที่แตกต่างกัน

1. การเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร จำแนกตามอายุ พบว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่ามีความต้องการมากกว่า เกษตรกรที่มีอายุมากกว่าทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มที่มีอายุน้อยกว่ายังขาดทักษะและประสบการณ์ความรู้ในการเลี้ยงจึงมีความต้องการมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า โดยมีความต้องการด้านความรู้แตกต่างกัน 5 ประเด็น คือ 1) การบันทึกทะเบียนประวัติโค 2) การปลูกหญ้าและการจัดการแปลงหญ้า 3) การเลือกซื้อโคแม่พันธุ์ 4) การสังเกตการเป็นสัดของแม่โค และ 5) การจัดทำบัญชีฟาร์ม (รายรับ-รายจ่าย) มีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ 1) การเขียนเขียนเกษตรกรเป็นรายบุคคล และ 2) จัดนิทรรศการ และมีความต้องการด้านการสนับสนุนแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ 1) การให้บริการฉีดยาบำรุงในราคาพอเหมาะ 2) จัดให้มีการจำหน่ายแม่พันธุ์โคเนื้อที่มีคุณภาพในราคาที่พอเหมาะ และ 3) การให้บริการฉีดวัคซีนฟรีเพื่อป้องกันโรคติดต่อ

2. การเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มเกษตรกรเพศหญิงมีความต้องการมากกว่ากลุ่มเกษตรกรเพศชายทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มเกษตรกรเพศหญิงมีความกระตือรือร้นมากกว่าเพศชายจึงมีความต้องการมากกว่าเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงระบบการเลี้ยงของตนเองและลดต้นทุนในการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อเพิ่มผลผลิตในการเลี้ยงโคเนื้อต่อไป โดยมีความต้องการด้านความรู้แตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ 1) การปลูกหญ้าและการจัดการแปลงหญ้า และ 2) การให้แร่ธาตุ ด้านวิธีการส่งเสริม

เกษตรกรมีความต้องการไม่แตกต่างกัน และ ด้าน การสนับสนุนเกษตรกรมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความต้องการการ ส่งเสริมของเกษตรกร จำแนกตาม จำนวนแรงงาน ในการทำการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานในการทำ เกษตรมากกว่า มีความต้องการมากกว่า กลุ่ม เกษตรกรที่มีจำนวนในแรงงานในการทำเกษตรน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรกลุ่มที่มีจำนวน แรงงานในการทำเกษตรมากกว่ามีความคาดหวัง และตั้งใจในการเลี้ยงโคเนื้อให้ประสบความสำเร็จ จึงมีความต้องการมากกว่าเพื่อเรียนรู้ หา ประสบการณ์ ที่จะนำมาปรับใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ ของตนเองให้ประสบความสำเร็จสูงสุด โดยมีความ ต้องการด้านความรู้แตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ 1) การสังเกตการณ์เป็นสัตว์ของแม่โค 2) การเลี้ยงแม่โค ตั้งท้อง 3) การปลูกหญ้าและการจัดการแปลงหญ้า และ 4) การเลือกซื้อโคแม่พันธุ์ มีความต้องการด้าน วิธีการส่งเสริมแตกต่างกัน 1 ประเด็น คือ การ ประกวดโคเนื้อ และมีความต้องการด้านการ สนับสนุนแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ 1) การจำหน่าย ฟางอัดและหญ้าแห้งอัดราคาพอเหมาะในฤดูแล้ง 2) การขายโคเนื้อโดยวิธีการชั่งน้ำหนักเป็นกิโลกรัม 3) การให้บริการฉีดวัคซีนฟรีเพื่อป้องกันโรคติดต่อ และ 4) การจัดจำหน่ายแร่ธาตุอาหารเสริมราคา พอเหมาะ

4. การเปรียบเทียบความต้องการการ ส่งเสริมของเกษตรกร จำแนกตาม จำนวนโคเนื้อที่ เลี้ยง พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนโคเนื้อมาก มี ความต้องการมากกว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนโค เนื้อน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มเกษตรกรที่มี จำนวนโคเนื้อมากมีความต้องการปรับปรุง พัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อในรูปแบบการค้ำมากขึ้น จึง

ต้องการลดภาระต้นทุน ลดค่าใช้จ่าย เพื่อเพิ่ม ผลผลิตในการเลี้ยงโคเนื้อให้มากขึ้น โดยมีความ ต้องการด้านความรู้แตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ 1) การบันทึกทะเบียนประวัติโค 2) การจัดทำบัญชี ฟาร์ม(รายรับ-รายจ่าย) 3) การเลี้ยงโคพ่อพันธุ์ และ 4) การให้แร่ธาตุ มีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม แตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ 1) แจกเอกสารคำแนะนำ เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ และ 2) การประกวดโคเนื้อ และมีความต้องการด้านการสนับสนุนแตกต่างกัน 1 ประเด็น คือ การให้บริการฉีดยาบำรุงในราคา พอเหมาะ

5. การเปรียบเทียบความต้องการการ ส่งเสริมของเกษตรกร จำแนกตาม ประสบการณ์ใน การเลี้ยงโคเนื้อ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มี ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมาก มีความต้องการ มากกว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยง โคเนื้อน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มเกษตรกรที่มี ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อน้อย ยังมี ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อไม่เพียงพอ จึงมี ความต้องการได้รับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการ เลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น เพื่อพัฒนารูปแบบการเลี้ยงโค เนื้อให้ถูกต้อง โดยมีความต้องการด้านความรู้ แตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ 1) การให้แร่ธาตุ 2) การ เลี้ยงโคพ่อพันธุ์ และ 3) การเลี้ยงโคแม่พันธุ์มีความ ต้องการด้านวิธีการส่งเสริมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ 1) แจกเอกสารคำแนะนำเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ 2) การถ่ายทอดความรู้ผ่านผู้นำหมู่บ้าน และ 3) จัด นิทรรศการ และมีความต้องการด้านการสนับสนุน แตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ 1) จัดให้มีการจำหน่ายพ่อ พันธุ์โคเนื้อแก่เกษตรกรที่ให้ความสนใจในการ ปรับปรุงพันธุ์ และ 2) การให้บริการด้านการผสม เทียมในราคาพอเหมาะ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องไม่มีความรู้ด้านการจัดการโคเนื้อ ขาดการสำรองวัตถุดิบที่เป็นอาหารโคไว้เลี้ยงโคหน้าแล้ง แม่โคแสดงอาการเป็นสัดไม่ชัดเจน และเกษตรกรยังมีความต้องการความรู้ในการเลี้ยงโคเนื้อ วิธีการส่งเสริมและด้านการสนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้อในระดับมาก

ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรมีวิธีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ คือ การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ การจัดตั้งกลุ่มโคเนื้อสาธิตเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นที่สนใจศึกษา และให้ความสำคัญในการออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อและเป็นการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. 2546. การเลี้ยงโคเนื้อพื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. 2552ก. แผนปฏิบัติงานสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- _____. 2552ข. สถิติจำนวนสัตว์ปี 2552. กรุงเทพฯ: กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2532. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น. 2552. รายงานข้อมูลการเลี้ยงสัตว์จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ออฟเซ็ท